

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Tdo/19/2021
Identifikačné číslo spisu: 8619010252
Dátum vydania rozhodnutia: 28.07.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8619010252.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Dany Wänkeovej na neverejnom zasadnutí konanom 28. júla 2021 v Bratislave, v trestnej veci obvineného O. Č., pre zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2, ods. 3 písm. c), písm. d) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného O. Č. proti rozsudku Okresného súdu Svidník, sp. zn. 2T/48/2019, z 11. marca 2020 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku dovolanie obvineného O. Č.
o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Svidník, sp. zn. 2T/48/2019, z 11. marca 2020 bol obvinený O. Č. uznaný za vinného v bodoch 1./ až 16./ zo zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2, ods. 3 písm. c), písm. d) Trestného zákona, s poukazom na ustanovenie § 138 písm. j) Trestného zákona v nadväznosti na § 127 ods. 12 Trestného zákona a s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona v nadväznosti na § 127 ods. 3 Trestného zákona a v bode 17./ z prečinu sprenevery podľa § 213 ods. 1 Trestného zákona, na tam uvedenom skutkovom základe.

Za skutky v bodoch 1./ až 16./ bol obvinenému O. Č. podľa § 221 ods. 3 Trestného zákona, s použitím § 36 písm. l), § 37 písm. m), § 38 ods. 2 a § 43 Trestného zákona, uložený ďalší trest odňatia slobody vo výmere 3 roky so zaradením na výkon tohto trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona.

Za skutok v bode 17./ Okresný súd Svidník podľa § 44 Trestného zákona upustil od uloženia súhrnného trestu podľa § 42 Trestného zákona, pretože trest uložený rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou, sp. zn. 2T/17/2019, zo 14. augusta 2019, ktorým bol obvinenému uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 30 mesiacov so zaradením na jeho výkon do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia, považoval na ochranu spoločnosti a nápravu páchatel'a za dostatočný.

Okresný súd Svidník zároveň podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku obvinenému uložil povinnosť, aby nahradil poškodeným: F. F. škodu vo výške 500 eur, P. F. W. škodu vo výške 470 eur, Y. Š. škodu vo výške 200 eur, Y.A. P. škodu vo výške 300 eur, P. P. škodu vo výške 250 eur, Y. C. škodu vo výške 400 eur, G. O. škodu vo výške 150 eur, U. O. škodu vo výške 150 eur, B. T. škodu vo výške 150 eur, U. O. škodu vo výške 300 eur, C. L. škodu vo výške 300 eur, M. H. škodu vo výške 450 eur, Y. W. škodu vo výške 300 eur, P. U. škodu vo výške 100 eur, U. Š., škodu vo výške 200 eur, B. Š. škodu vo výške 300 eur a N. H. škodu vo výške 330 eur.

Obvinený O. Č. podal 10. marca 2021 prostredníctvom ustanoveného obhajcu dovolanie proti rozsudku Okresného súdu Svidník, sp. zn. 2T/48/2018, z 11. marca 2020, a to z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (č. l. 707-709).

Uviedol, že aj keď sa na hlavnom pojednávaní priznal ku všetkým skutkom obsiahnutým v obžalobe a proti rozsudku prvostupňového súdu riadny opravný prostriedok nepodal, prípustnosť tohto dovolania odôvodňuje § 257 ods. 5 in fine Trestného poriadku.

Namietol, že jeho obvinenie sa nezakladá na pravde a na dostatočne zistených skutočnostiach, pretože niektorých poškodených vôbec nepozná, resp. im škodu uhradil.

Podotkol, že jeho priznanie na hlavnom pojednávaní 11. marca 2020 (za skutky z obdobia apríl 2017 a apríl 2018 - september 2018) pramenilo najmä z jeho zlého zdravotného stavu, maximálneho psychického rozpoloženia, stresu a domnienky, že mu bude uložený súhrnný trest s poukazom na právoplatný rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou, sp. zn. 2T/17/2019, zo 14. augusta 2019, ktorým bol uznaný za vinného z trestného činu rovnakej právnej kvalifikácie, realizovaného v nadväznom časovom období (marec 2017 - marec 2018), keď uloženie súhrnného trestu navrhoval aj obhajca obvineného vo svojej záverečnej reči. V tejto súvislosti obvinený vzniesol námietku voči zápisu o vzdaní sa práva na podanie odvolania, keďže najmä vzhľadom na výrok o treste by takéto vyhlásenie nesledovalo jeho vôľu a bolo by navyše nelogické, ak by súhlasil s uložením ďalšieho nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Za zásadné porušenie práva na obhajobu obvinený považuje zmarenie rekognície a jej vykonanie v rozpore so zákonom. Poukázal na to, že zo zápisníc o výsluchu svedkov Y. P. (5. marca 2019), P. P. (21. marca 2019) a U. O. (7. marca 2019) vyplýva, že pri podaní trestného oznámenia vyšetrovateľ z vlastnej iniciatívy ukázal poškodeným fotografiu obvineného, a to pred samotnou realizáciou rekognície, čo je v rozpore nielen s Trestným poriadkom, ale popiera aj jej samotný účel. Poškodení sa vo svojich výpovediach vyjadrujú o predložení (jednej) fotografie, pričom ich opis páchatel'a spočíval iba vo všeobecných znakoch, napríklad: Róm, krátke vlasy, vyššej postavy, pričom rozporné boli ich výpovede ohľadom typu postavy (cit.: „štíhly“, „ani tučný - ani chudý“, „nabitý“). S predmetnou fotografiou obvinený nebol nikdy oboznámený a nie je ani súčasťou vyšetrovacieho spisu. Z tohto dôvodu sa obvinený nemal možnosť vyjadriť k takémuto dôkazu.

Zo strany vyšetrovateľa došlo zjavne tendenčným postupom k porušeniu práva na dodržanie vyhľadávacej zásady orgánmi činnými v trestnom konaní. Napriek tomu, že vyšetrovateľ mal zjavne už pri podaní trestného oznámenia identifikovaného obvineného ako páchatel'a, tak nepostupoval podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku a nevzniesol mu obvinenie. Ako zákonný považuje obvinený taký postup vyšetrovateľa, ktorým hneď ako mal na podklade trestného oznámenia dostatočne odôvodnený záver, že spáchal trestný čin, mal mu bez meškania vzniesť obvinenie, aby mohol riadne uplatňovať svoje právo na obhajobu. Vyšetrovateľ však k tomuto procesnému úkonu došiel až 25. septembra 2018, kedy mu bolo vznesené obvinenie za sedem skutkov. K rozšíreniu obvinenia o ďalších osem skutkov došlo až 15. januára 2019 a následne 22. marca 2019 o dva skutky.

Postup vyšetrovateľa aj v tomto štádiu konania ostal nemenný, pretože napriek skutočnosti, že obvinenému bolo vznesené obvinenie 25. septembra 2018, zo strany vyšetrovateľa dochádzalo k opakovanému predkladaniu jeho fotografie oznamovateľom trestného činu pri spisovaní zápisníc, a to prinajmenšom Y. P. a P. P.. Hoci bol ako páchatel' identifikovaný, zámerne mu nebolo vo zvyšných skutkoch rozšírené obvinenie ihneď po tom, čo bol označený ako dôvodne podozrivý zo skutku, pre ktorý bolo podané trestné oznámenie. Podľa obvineného je nepochybné, že vyšetrovateľ ho už v čase prijatia trestného oznámenia považoval za podozrivú osobu, lebo inak by nemohol predkladať jeho fotografiu oznamovateľom a napriek tomu mu ihneď nevzniesol obvinenie; obvinený poukázal na judikát R 19/2016.

Uvedených poškodených obvinený podľa vlastných slov prvýkrát spoznal až pri konfrontáciách a nikdy predtým sa s nimi nestretol. Namietaný postup vyšetrovateľa vopred vyvolal u poškodených vedomie, že je páchatelom konkrétneho skutku, keďže už pred konfrontáciou od orgánov činných v trestnom konaní vedeli, ako obvinený vyzerá a ako sa volá. Najčastejšou otázkou pri jednotlivých konfrontáciách („Uvedte, čo sa stalo v priebehu roka 2018 ohľadne dovozu drevej hmoty v súvislosti s tu prítomnou osobou?“) dané vedomie posilnil a taktiež postupoval v rozpore s Trestným poriadkom, keďže predmetná otázka obsahovala skutočnosť, ktorá sa mala zistiť až z výpovede svedka.

Počas konfrontácie poškodení U. O. a P. P. uviedli, že k trestnému činu podvodu malo dôjsť v mesiaci október alebo november 2018, kedy bol obvinený už vo väzbe, preto s nimi ani nemohol prísť do styku. Vyšetrovateľ však tento rozpor počas konfrontácie nijako nevyjasnil, čím sa minul jej samotný účel. Vzhľadom na položené otázky a priebeh mali vykonané konfrontácie podľa obvineného skôr črty nezákonnej rekognície.

Nezákonný postup vyšetrovateľa sa podľa obvineného preniesol na jednotlivé dôkazy získané v prípravnom konaní, a preto neexistuje žiadny procesne použiteľný dôkaz, ktorý by preukazoval, že spáchal zločin podvodu v rozsahu, ako je to uvedené v obžalobe. Toto porušenie práva na obhajobu obvinený neúspešne a bez odpovede namietal podaniami, ktoré boli doručené 30. januára 2020 Okresnej prokuratúry Svidník a 31. januára 2020 Okresnému súdu Svidník.

Obvinený ďalej uviedol, že k zásadnému porušeniu práva na obhajobu došlo 22. októbra 2018 počas úkonov prípravného konania v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Sabinov, kedy boli s obvineným realizované dva výsluchy, a to bez obhajcu napriek existencii dôvodu povinnej obhajoby. V rámci prvého výsluchu v čase 9.00 - 9.30 hod. vypovedal v pozícii svedka ku skutku z 25. apríla 2017 (bod 17./ obžaloby), týkajúci sa prečinu sprenevery pri dovoze dreva voči poškodenej Y. W.. Následne bol v čase 9.30 - 10.00 hod. vypočutý v pozícii podozrivého ku skutku z mesiaca júl 2018 (bod 6./ obžaloby) voči poškodenej M. H.. Postup orgánov činných v trestnom konaní obvinený považuje za tendenčný a nesprávny, čím boli porušené jeho procesné práva, pretože už 25. septembra 2018 bolo vo veci ČVS: ORP-163/VYS-SK-2018 uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru vo Svidníku vznesené obvinenie za zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. c), písm. d) Trestného zákona. Podľa bodu 21 preambuly smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2013/48/EÚ z 22. októbra 2013 o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní sa ustanovuje, že: „ak sa v priebehu takéhoto výsluchu osoba, ktorá nie je podozrivou ani obvinenou osobou, stane podozrivou alebo obvinenou osobou, výsluch by sa mal okamžite prerušiť. Vo výsluchu sa však môže pokračovať, ak bola dotknutá osoba informovaná o tom, že je podozrivou alebo obvinenou osobou a má možnosť v plnej miere vykonávať práva ustanovené v tejto smernici“.

Osobitnú pozornosť v podanom dovolaní obvinený venoval tomu, že rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou, sp. zn. 2T/17/2019, zo 14. augusta 2019 mu bol za pokračovací zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona, s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona, uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 30 mesiacov, pričom išlo o skutky (dovoz dreva), ktoré mal spáchať v období marec 2017 - marec 2018. Podotkol, že napadnutým rozsudkom bol za obdobné skutky spáchané v období apríl 2018 - september 2018 odsúdený zo spáchania zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2, ods. 3 písm. c), písm. d) Trestného zákona, s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona, pričom mu bol uložený ďalší nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 3 roky.

Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vydal rozsudok, ktorým by vyslovil, že napadnutým rozsudkom došlo k porušeniu zákona v § 37 a § 126 Trestného poriadku v neprospech obvineného, ktoré zodpovedá dovolaciemu dôvodu uvedenému v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Aby zrušil napadnutý rozsudok a Okresnému súdu Svidník prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Okresný prokurátor Okresnej prokuratúry Svidník sa k dovolaniu obvineného vyjadril (č. l. 717) tak, že sa nestotožňuje s existenciou dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a teda že by vo veci bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila poškodená M. H. (č. l. 718-719), ktorá uviedla, že nakoľko obvinený priznal svoju vinu a súhlasil so svojím trestom, iba potvrdil všetky výpovede svedkov. Jeho

konanie bolo plne spôsobilé ako psychicky, tak aj fyzicky. Pod ťarchou všetkých dôkazov nemal inú možnosť ako sa priznať. To, že niektorých poškodených nepozná, neznamená, že od nich peniaze pod sľubom dovezenia palivového dreva nevymanil. Vedel presne akú vekovú kategóriu má osloviť (hlavne starších ľudí), čo len dokazuje, že jeho konanie bolo vopred premyslené s úmyslom obohatiť sa.

V súvislosti s výsluchom na polícii poškodená uviedla, že sa ho zúčastnil aj jej syn. Výšetrovateľ ju najprv oboznámil so všetkými skutočnosťami a následne začal s vypočutím. Podotkla, že už pri vypočutí jej bolo zrejmé, že obvineného pozná osobne a žiadna fotka jej nemusela byť preukázaná. Nakoľko niektorí z poškodených sú starší ľudia, neznamená, že nevedia, kto ich o peniaze okradol.

Na margo dovolacej námietky týkajúcej sa pochybenia pri troch poškodených uviedla, že vo veci sú desiatky poškodených. Netreba podľa jej názoru opomínať, že ako v jej prípade, tak aj u ďalších poškodených, išlo o peniaze, ktoré boli ťažko našetrené z dôchodkov.

Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zamietol dovolanie obvineného.

Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky bolo doručené vlastnoručne spísané podanie obvineného, v ktorom uviedol, že poškodenej M. H. bola škoda uhradená. Vyjadrenie poškodenej vníma ako akt pomsty na príkaz vyšetrovateľa, na ktorého podal trestné oznámenie. Uviedol, že nemohol vedieť, kto je staršia osoba. On nič neplánoval, drevo vozil každý rok, no v lese bolo mokro, a preto to nešlo. Hoci im vrátil peniaze, aj tak dostal trest, ktorý mu zničil rodinu a život. Počas výkonu trestu prišiel o otca aj dcéru. Trest, ktorý dostal, je spravodlivý, no súd mu mal ukladať súhrnný a nie úhrnný trest. V súvislosti s chránenou osobou poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vedené pod sp. zn. 3Tdo/30/2019.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací podľa § 377 Trestného poriadku, zmysle povinnosti vyplývajúcej mu z ustanovenia § 378 Trestného poriadku, predbežne preskúmal dovolanie obvineného a zistil, že je potrebné ho odmietnuť z formálnych dôvodov, postupom v súlade s § 382 písm. d) Trestného poriadku, keďže v posudzovanej veci nie je splnená podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku.

Z predloženého spisového materiálu Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že obvinený O. Č. na hlavnom pojednávaní konanom 11. marca 2020 vyhlásil podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, že je vinný zo všetkých 17 skutkov, ktoré sú uvedené v obžalobe (č. l. 645) a zároveň po vyhlásení napadnutého rozsudku a poučení o možnosti podania opravného prostriedku uviedol, že sa vzdáva práva na podanie odvolania a súčasne nesúhlasí, aby osoby uvedené v § 308 ods. 2 Trestného poriadku podali odvolanie v jeho prospech. Práva na podanie odvolania sa vzdal aj prokurátor a tam prítomní poškodení (č. l. 653).

Podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Na naposledy citované ustanovenie nadväzuje § 372 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného. Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech.

Keďže obvinený O. Č. sa po vyhlásení dovolaním napadnutého rozsudku podľa § 312 ods. 1 Trestného poriadku výslovne vzdal svojho práva na podanie odvolania, pričom v tejto veci nenastala ani situácia predpokladaná v druhej vete § 372 ods. 1 Trestného poriadku, absencia podmienky vyjadrenej v naposledy uvedenom ustanovení vylučuje meritórny prieskum tejto veci na dovolacom súde z iniciatívy

obvineného.

Ako obiter dictum dovolací súd uvádza, že vyhláseniu obvineného podľa § 312 ods. 1 Trestného poriadku v časti výroku vine napadnutého rozsudku konkuruje vyhlásenie obvineného o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, čo znamená, že oprávnenie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky na podanie dovolania (§ 369 ods. 1 Trestného poriadku) v uvedenej časti - pokrytej vyhlásením obvineného o vine, je limitované na dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Čo sa týka zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom 11. marca 2020 v tejto trestnej veci, tak dotknutého úkonu sa osobne zúčastnil aj obhajca obvineného, pričom obsah predmetnej zápisnice v priebehu hlavného pojednávania nenamietla postupom podľa § 58 ods. 1 písm. f) a § 60 ods. 1 Trestného poriadku žiadna z tam prítomných strán; urobil tak bez ďalšieho až obvinený (prostredníctvom iného obhajcu) v podanom dovolaní, t. j. s odstupom času takmer jedného roku. V tomto smere možno poukázať na znenie judikátu R 50/1969-I., podľa ktorého zápisnicu o hlavnom pojednávaní, ktorá má charakter verejnej listiny, treba považovať za dôkaz o tom, aký bol priebeh hlavného pojednávania, pokiaľ by nesprávnosť jej obsahu nebola preukázaná inými dôkazmi.

Podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak nie sú splnené podmienky dovolania podľa § 372 alebo § 373 Trestného poriadku ani po postupe podľa § 379 ods. 1 Trestného poriadku.

Absenciu podmienky vyplývajúcej z § 372 ods. 1 Trestného poriadku nie je možné napraviť postupom podľa § 379 ods. 1 Trestného poriadku, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí, bez meritórneho preskúmania veci, s odkazom na § 382 písm. d) Trestného poriadku odmietol dovolanie obvineného.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.